

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Θα συζητήσουμε τώρα τη δεύτερη με αριθμό **1175/6-7-2026 επίκαιρη ερώτηση** δεύτερου κύκλου του Προέδρου της Κ.Ο. ΝΙΚΗ και Βουλευτή Α΄ Θεσσαλονίκης κ. Δημητρίου Νατσιού προς την Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με θέμα: **«Σοβαρά προβλήματα στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή του πολλαπλού σχολικού βιβλίου».**

Κύριε Πρόεδρε, έχετε το λόγο για την πρωτολογία σας.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΑΤΣΙΟΣ (Πρόεδρος του Δημοκρατικού Πατριωτικού Κινήματος - ΝΙΚΗ): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Κύριε Υπουργέ, καλημέρα.

Η εφαρμογή του θεσμού του πολλαπλού σχολικού βιβλίου που παρουσιάστηκε πομπωδώς θα έλεγα ως μια σημαντική μεταρρύθμιση για την ενίσχυση της παιδαγωγικής ελευθερίας και της αναβάθμισης της δημόσιας εκπαίδευσης, συνοδεύεται ήδη από σοβαρές δυσλειτουργίες και εύλογες ανησυχίες της εκπαιδευτικής κοινότητας προερχόμενες και από τα λάθη που έχουν ήδη εντοπιστεί. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία οι συνεχείς παρατάσεις, οι καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση της διαδικασίας, η αδυναμία έγκαιρης εκτύπωσης των βιβλίων αλλά και το γεγονός ότι σε πολλά γνωστικά αντικείμενα εγκρίθηκε μόνο ένα βιβλίο, υπονομεύουν τον ίδιο τον στόχο του εκπαιδευτικού πλουραλισμού. Παράλληλα οι εκπαιδευτικοί δάσκαλοι ή καθηγητές καλούνται να επιλέξουν βιβλία μέσα σε ασφυκτικά χρονικά περιθώρια χωρίς τον αναγκαίο χρόνο μελέτης και επιμόρφωσης ενώ παραμένουν ανοικτά ζητήματα που αφορούν τη διασφάλιση ίσων μορφωτικών ευκαιριών και την αποφυγή δημιουργίας σχολείων πολλών ταχυτήτων.

Ερωτάσθε, λοιπόν, πριν από την διδασκαλία των νέων βιβλίων το Υπουργείο Παιδείας ήλεγξε ενδελεχώς το περιεχόμενό τους; Πώς είναι σίγουρο για την λειτουργικότητα τους στη διδακτική πράξη χωρίς πιλοτική εφαρμογή; Πάντοτε, κύριε Υπουργέ, εκ πείρας το λέω, πριν εισαχθεί ένα νέο παιδαγωγικό αντικείμενο, πολύ περισσότερο βιβλίο, υπήρχε πιλοτική εφαρμογή για να δούμε αν ανταποκρίνονται κυρίως οι μαθητές μας.

Δεύτερον, καθώς έχει ολοκληρωθεί η επιλογή γιατί δεν παρουσιάζονται ποια βιβλία έχουν επιλεγεί ανά σχολείο προκειμένου να εξασφαλιστεί η διαφάνεια; Πώς προτίθεστε να αντιμετωπίσετε τα ζητήματα αποτροπής δημιουργίας σχολείων πολλών ταχυτήτων και ισότιμης πρόσβασης όλων των μαθητών σε ποιοτικό εκπαιδευτικό υλικό κατά την εφαρμογή του νέου συστήματος;

Να υπενθυμίσω, κύριε Υπουργέ, την αιθאלή ρήση, θα έλεγα, που περιέχεται στο «Περί παιδων αγωγής» του Πλουτάρχου βιβλίο που μας δίνει τον ορισμό της παιδείας: ή παιδεία ού πλήρωσις ἐστίν ἄγγειων, ἀλλὰ πυρὸς ἄναψις. Παιδεία δεν είναι το γέμισμα ενός άδειου δοχείου, ο εγκέφαλος του παιδιού, αλλά είναι φως. Στην παράδοσή μας το ξέρουμε καλά ότι πάντοτε είναι φως η παιδεία. Γι' αυτό και οι δάσκαλοι του γένους γνωρίζουμε ότι ονομάζονται φωτιστές του γένους.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κύριε Υφυπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΛΑΣΗΣ (Υφυπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού): Ευχαριστώ για την ερώτηση, γιατί μας δίνει την ευκαιρία να μιλήσουμε με καθαρότητα για μια σημαντική αλλαγή στο σχολείο, το πολλαπλό βιβλίο.

Θέλω από την αρχή να είμαι σαφής. Η διαδικασία προχωρά κανονικά. Δεν υπάρχει πρόθεση απόσυρσης της υπουργικής απόφασης και κυρίως δεν υπάρχει κανένας εξαναγκασμός των εκπαιδευτικών. Αντιθέτως αυτό που επιχειρούμε είναι να κάνουμε κάτι που για πολλά χρόνια

συζητείται στην εκπαιδευτική κοινότητα. Να περάσουμε από το ένα και μοναδικό σχολικό εγχειρίδιο που επιλέγεται κεντρικά για όλους, σε ένα σύστημα περισσοτέρων εκπαιδευτικών διδακτικών πακέτων μέσα από τα οποία οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί μπορούν να επιλέγουν το καταλληλότερο για τη σχολική τους μονάδα.

Δεν μιλάμε, λοιπόν, για μια εμπορευματοποίηση. Δεν μιλάμε για αγορά βιβλίων από τους γονείς. Δεν μιλάμε για μετακύλιση του κόστους στις οικογένειες. Δεν μιλάμε για ιδιωτικοποίηση της γνώσης. Μιλάμε για εγκεκριμένα διδακτικά βιβλία και διδακτικά πακέτα, ενταγμένα στο μητρώο διδακτικών βιβλίων μέσα στο πλαίσιο του δημοσίου σχολείου και του ενιαίου προγράμματος σπουδών της δωρεάν παροχής σχολικών βιβλίων στους μαθητές.

Ως προς το ερώτημα για τον έλεγχο και τη λειτουργικότητα των νέων βιβλίων πρέπει να διευκρινίσουμε κάτι ουσιώδες. Η μεταρρύθμιση του πολλαπλού βιβλίου είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα νέα προγράμματα σπουδών που εκπονήθηκαν από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Τα νέα προγράμματα σπουδών εφαρμόστηκαν πιλοτικά -επειδή το αναφέρετε- στα πρότυπα και στα πειραματικά σχολεία της χώρας κατά το σχολικό έτος 2022-2023 και στη συνέχεια επικαιροποιήθηκαν ώστε βάσει αυτών να εκπονηθούν τα νέα διδακτικά βιβλία και διδακτικά πακέτα.

Αρα, η λειτουργικότητα του νέου συστήματος δεν εξετάζεται αποκομμένα από ένα μεμονωμένο εγχειρίδιο. Εξετάζεται μέσα από τη σύνδεσή του με το πρόγραμμα σπουδών, τα μαθησιακά αποτελέσματα, το συμπληρωματικό ψηφιακό υλικό και τη διδακτική πράξη. Αυτή ξέρετε, είναι και η φιλοσοφία του πολλαπλού βιβλίου. Να μετατοπιστεί το κέντρο βάρους από το ένα και μοναδικό εγχειρίδιο στο πρόγραμμα σπουδών. Να μη λειτουργεί, δηλαδή, το σχολείο ως κλειστό και αποκλειστικό εργαλείο αλλά ως ένα εγκεκριμένο εκπαιδευτικό μέσο που μπορεί να αξιοποιείται με άλλες πηγές, κείμενα δραστηριότητες και ψηφιακό υλικό.

Η επιλογή λοιπόν δεν γίνεται αυθαίρετα. Δεν γίνεται από κάποιον τρίτο έξω από το σχολείο. Γίνεται από τους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν τα αντίστοιχα μαθήματα στις αντίστοιχες τάξεις. Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση συμμετέχουν οι εκπαιδευτικοί της σχολικής μονάδας ανά μάθημα και ανά τάξη. Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση συμμετέχουν οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν το συγκεκριμένο μάθημα σε πρώτη ανάθεση. Και όπου υπάρχουν περισσότεροι εκπαιδευτικοί για το ίδιο μάθημα η απόφαση λαμβάνεται με πλειοψηφία.

Με άλλα λόγια δεν αφαιρούμε λόγο από τον εκπαιδευτικό. Του δίνουμε λόγο. Δεν επιβάλλουμε ένα βιβλίο. Του δίνουμε τη δυνατότητα να επιλέξει μέσα από εγκεκριμένα βιβλία και διδακτικά πακέτα εκείνο που αυτός θεωρεί καταλληλότερο για τον ίδιο, για την τάξη του, για τη σχολική μονάδα.

Τώρα, όσον αφορά τις προθεσμίες -επειδή το είπατε και οφείλουμε να είμαστε ακριβείς- η επιλογή γίνεται τώρα για έναν συγκεκριμένο λόγο: Γιατί τα βιβλία αφορούν το σχολικό έτος 2027-2028. Καταλαβαίνετε ότι πρέπει να υπάρξει χρόνος για συνολικό προγραμματισμό για την παραγωγή, για την εκτύπωση, για τη διανομή.

Επίσης, υπάρχει και ενεργός σύλλογος διδασκόντων. Αυτή την περίοδο, τώρα οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν τη σχολική μονάδα, τις ανάγκες της τάξης, το μαθητικό δυναμικό και την εκπαιδευτική πραγματικότητα. Άρα, η χρονική στιγμή δεν είναι τυχαία, είναι η κατάλληλη στιγμή ώστε η επιλογή να γίνει θεσμικά, συλλογικά και με παιδαγωγικά κριτήρια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Κύριε Πρόεδρε, έχετε τον λόγο για τη δευτερολογία σας.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΑΤΣΙΟΣ (Πρόεδρος του Δημοκρατικού Πατριωτικού Κινήματος - ΝΙΚΗ):

Δεν μας απαντάτε, κύριε Υπουργέ, επί της ουσίας. Το ζήτημα δεν είναι αν η Ελλάδα απέκτησε πολλαπλό βιβλίο. Γενιές Ελλήνων έμαθαν με ένα βιβλίο, και πρέπει να υπενθυμίσω ότι κάποτε η πατρίδα επιστράτευε ό,τι καλύτερο για να γράψει κυρίως τα αναγνωστικά της, το «Αλφαβητάρι με τον Ήλιο» επί Βενιζέλου κ.λπ. Μπορώ να πω πολλά γι' αυτό, τι σημαίνει αναγνωστικό -σήμερα τα λέμε σχολικά εγχειρίδια-, αλλά δεν έχω χρόνο.

Το ζήτημα είναι αν ο θεσμός μπορεί να εφαρμοστεί με όρους ποιότητας, ισότητας και αξιοπιστίας. Πείτε μου, λοιπόν, γιατί ενώ τα νέα βιβλία είχαν αναρτηθεί σε ψηφιακή μορφή από τις 15 Απριλίου, υποχρεώσατε τους εκπαιδευτικούς μέσα σε δέκα ή είκοσι μέρες να πουν ποιο θα επιλέξουν; Πέντε χρόνια χρειάστηκαν για να γραφούν, δέκα με είκοσι μέρες δόθηκαν για την επιλογή. Περίεργο.

Γιατί ενώ γνωρίζατε ότι έχουν φόρτο εργασίας οι δάσκαλοι και οι καθηγητές τις τελευταίες ημέρες -εξετάσεις, γιορτές λήξης, πλατφόρμες αξιολόγησης, βαθμολογίες και γραπτά που πρέπει να εξεταστούν-, τους υποχρεώσατε σε ένα επιπλέον, εξαιρετικά υπεύθυνο και χρονοβόρο έργο; Προλάβαιναν, για παράδειγμα, να μελετήσουν οι εκπαιδευτικοί πέντε βιβλία Χημείας Α' Λυκείου και να επιλέξουν; Προφανώς έγινε για να αποφευχθούν αντιδράσεις λόγω περιεχομένου των βιβλίων, αν υπήρχε αρκετός χρόνος να μελετηθούν επαρκώς.

Έχει αξιολογηθεί, θεωρείτε, το πολλαπλό βιβλίο με επάρκεια; Γνωρίζετε ότι το μοναδικό κριτήριο επιλογής των αξιολογητών ήταν τα έτη υπηρεσίας και οι μεταπτυχιακοί τίτλοι σπουδών, άσχετο από γνωστικό αντικείμενο ή θεματικό πεδίο.

Απαντήστε μου, λοιπόν, τώρα σε ερωτήσεις. Η Κύπρος πού ανήκει; Το έχω ξαναθίξει αυτό, στο βιβλίο Β' Γυμνασίου. Το ξέρετε, κύριε Υπουργέ. Αυτό ελπίζω να αποσυρθεί, κύριε Υπουργέ. Μην ξεχνάτε ότι τα επίσημα βιβλία του κράτους, του έθνους μας, του λαού μας, της πολιτείας είναι τα σχολικά βιβλία. Δεν ενδιαφέρει κανέναν τι λέει ο Νατσιός ή τι λέει ο Ρούντας, αλλά όταν υπάρχει η σφραγίδα «Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας» είναι η επίσημη θέση του κράτους ημών για ένα πολύ σοβαρό θέμα, όπως είναι το θέμα της Κύπρου. Το ότι η μισή Κύπρος ανήκει στην Ασία, υπονοώντας σαφώς Τουρκία και όλα τα παρεπόμενα, θα το αφήσετε στα βιβλία; Θέλω να μου απαντήσετε. Θα διδάσκονται τα παιδιά δεκατριών χρονών όσον αφορά την Κύπρο, που έχει καταληφθεί και είναι σκλαβωμένη, ότι καλώς και ανήκει στην Τουρκία, αυτό που για δεκαετίες η ελληνική πολιτεία δεν δέχεται, τα τετελεσμένα της τουρκικής εισβολής και κατοχής;

(Στο σημείο αυτό κτυπάει προειδοποιητικά το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Προέδρου)

Διαβάζω στο βιβλίο «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή» ότι «η ελληνική οικογένεια παρουσιάζει μεγάλη πολυμορφία και μες στους τύπους της οικογένειας έχουμε και οικογένειες του ίδιου φύλου». Είναι ανάγκη, κύριε Υπουργέ, σε εντεκάχρονα παιδιά να περάσει το «οικογένειες του ίδιου φύλου»; Με συγχωρείτε πάρα πολύ. Δεν μπορείτε να ευαγγελίζεστε ότι είμαστε πατριώτες, ότι πιστεύουμε. Ξέρω ότι θα πάτε, απ' ό,τι άκουσα, στον Άγιο Παΐσιο στην Κόνιτσα να προσκυνήσετε, και καλώς. Χαίρομαι γι' αυτό. Όμως είναι δυνατόν να πηγαίνουμε στον Άγιο Παΐσιο, ο οποίος έχει γράψει ολόκληρα κείμενα για την παιδεία, ότι «δεν πρέπει να διδάσκουμε σχιζοφρενικά, και να σεβόμαστε τα παιδιά και να διδάσκουμε και την πίστη μας» και από την άλλη να δέχεστε ως Υπουργείο να λέμε «οικογένεια με δύο γονείς του ίδιου φύλου»; Είναι σωστό αυτό; Θέλουμε να μου απαντήσετε αν συνάδει με την παράδοση του Γένους μας.

Θα συνεχίσουμε δηλαδή να βάλλουμε κατά της παραδοσιακής ελληνικής οικογένειας, σε μια εποχή που και η οικογένεια περνάει κρίση και τα παιδιά μας -για να ερανιστώ μια φράση του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού- έχουν αγριέψει;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Λαμπρούλης): Δυστυχώς, τελείωσε ο χρόνος σας.

Κύριε Υφυπουργέ, έχετε τον λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΛΑΣΗΣ (Υφυπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού): Κύριε Πρόεδρε, γνωρίζετε ότι μοιραζόμαστε αρκετές κοινές ανησυχίες, ειδικά στα θέματα της παιδείας. Εγώ έτσι κι αλλιώς εκτός από την ακαδημαϊκή μου ιδιότητα είμαι και δασκαλοπαίδι.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΑΤΣΙΟΣ (Πρόεδρος του Δημοκρατικού Πατριωτικού Κινήματος - ΝΙΚΗ): Το ξέρω.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΛΑΣΗΣ (Υφυπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού): Άκουσα με προσοχή την τοποθέτησή σας και βέβαια εκ των πραγμάτων μπορεί να υπάρχουν και λάθη και ιστορικά ή διάφορα άλλα λάθη στα συγγράμματα. Εδώ είμαστε να μας φέρνετε ό,τι παρατηρήσεις έχετε, για να μπορέσει το Υπουργείο και να απαντήσει και αν όντως χρειάζεται κάπου διόρθωση να το κάνει.

Τώρα, επειδή πρέπει να επικεντρώσουμε λίγο στην ερώτησή μας, να σας πω λοιπόν ότι η εικόνα που παρουσιάζετε γενικά περί αγοράς σχολικών βιβλίων, εμπορευματοποίησης ή δημιουργίας σχολείων πολλών ταχυτήτων καταλαβαίνετε ότι δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, γιατί το σχολικό βιβλίο είναι δημόσιο αγαθό και παραμένει. Να είσαστε σίγουροι ότι οι μαθητές δεν θα αγοράζουν βιβλία, οι οικογένειες δεν θα πληρώνουν βιβλία. Το μόνο που αλλάζει είναι ότι ο εκπαιδευτικός μέσω του πολλαπλού βιβλίου αποκτά ουσιαστικότερο ρόλο. Δηλαδή δεν περιορίζεται μόνο στο να παραλαμβάνει ένα βιβλίο με την κεντρική διαδικασία, αλλά μπορεί να επιλέγει το καλύτερο. Και, όπως καταλαβαίνετε, αυτό δεν είναι εξαναγκασμός, είναι συμμετοχή, είναι παιδαγωγική ευθύνη, είναι εμπιστοσύνη στον εκπαιδευτικό.

Θα ήθελα να προχωρήσω και να πω κάτι ως προς τη διαφάνεια. Η διαδικασία δεν γίνεται, να ξέρετε, ούτε άτυπα, ούτε προφορικά, ούτε πίσω από κλειστές πόρτες. Γίνεται μέσα στη σχολική μονάδα από τα αρμόδια όργανα και καταγράφεται σε πρακτικό. Αφορά συγκεκριμένα μαθήματα, συγκεκριμένες τάξεις και διασφαλίζεται ότι όλα τα τμήματα της ίδιας τάξης στην ίδια σχολική μονάδα θα χρησιμοποιήσουν το ίδιο διδακτικό βιβλίο. Επομένως, όχι μόνο δεν δημιουργείται χάος, όχι μόνο δεν δημιουργείται κατηγοριοποίηση, όχι μόνο δεν διαλύεται η ενότητα του σχολείου, αλλά υπάρχει ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο, εγκεκριμένα βιβλία, συλλογική διαδικασία και κοινή επιλογή εντός της σχολικής μονάδας.

Τώρα, σε ό,τι αφορά τον κίνδυνο δημιουργίας σχολείων πολλών ταχυτήτων, πρέπει να είμαστε απόλυτα καθαροί. Η επιλογή ενός διδακτικού πακέτου από τη σχολική μονάδα δεν σημαίνει αποκλεισμό των υπόλοιπων εγκεκριμένων βιβλίων από τη διδακτική πράξη. Οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αξιοποιούν υλικό από όλα τα εγκεκριμένα διδακτικά πακέτα του ίδιου γνωστικού αντικείμενου, σύμφωνα πάντα με την παιδαγωγική κρίση των εκπαιδευτικών και τις οδηγίες διδασκαλίας που αποστέλλονται κάθε χρόνο από το Υπουργείο. Με αυτόν τον τρόπο καταλαβαίνετε ότι το πολλαπλό βιβλίο δεν περιορίζει τη διδασκαλία, την εμπλουτίζει. Δεν οδηγεί σε ανισότητες. Αντιθέτως, δίνει περισσότερα εργαλεία στον εκπαιδευτικό, περισσότερες πηγές στους μαθητές, περισσότερες δυνατότητες στη σχολική τάξη.

Το κρίσιμο στοιχείο τώρα για την ισότητα δεν είναι να κρατήσουμε όλους τους μαθητές εγκλωβισμένους σε ένα βιβλίο, αλλά το κρίσιμο είναι να έχουν πρόσβαση σε ένα εγκεκριμένο ποιοτικό και δωρεάν εκπαιδευτικό υλικό.

Επειδή αναφερθήκατε και στον χρόνο, ως προς τον χρόνο να σας πω ότι η επιλογή γίνεται ακριβώς επειδή θέλουμε τώρα να είμαστε έτοιμοι, επειδή τα βιβλία, όπως καταλαβαίνετε, δεν μπορούν να εμφανιστούν αυτόματα στα σχολεία. Πρέπει να προγραμματιστούν, να παραχθούν, να τυπωθούν, να διανεμηθούν.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΑΤΣΙΟΣ (Πρόεδρος του Δημοκρατικού Πατριωτικού Κινήματος - ΝΙΚΗ):
Μέσα σε μία εβδομάδα να κάνουν την επιλογή, κύριε Υπουργέ;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΛΑΣΗΣ (Υφυπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού):
Κατανοώ λοιπόν ότι κάθε μεγάλη αλλαγή, κύριε Πρόεδρε, γεννά πολλά ερωτήματα και είναι θεμιτό να υπάρχουν ερωτήματα. Όμως, καλό είναι να μη μιλάμε ούτε για εμπορευματοποίηση ούτε για εξαναγκασμό. Να ξέρετε ότι το Υπουργείο Παιδείας βρίσκεται ακριβώς εδώ για να προχωρά με σχέδιο, για να προχωρά με κανόνες, να προχωρά πάνω απ' όλα με σεβασμό στον εκπαιδευτικό, αλλά και στο τέλος της ημέρας να γίνεται το καλύτερο για τα παιδιά μας.

Σας ευχαριστώ.